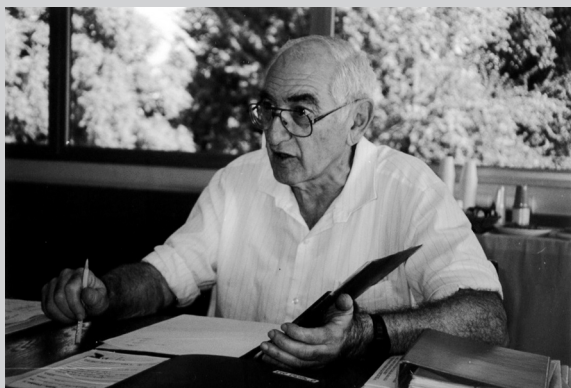

לזכרו של סול (שלמה עציוני) ז"ל

בשמי ובשם כל חבריו של שלמה במחלקה להוראת המדעים במכון ויצמן למדע אנו שולחים את רגשי תנחומינו למשפחת עציוני ולקיבוץ צרעה.

אין לי כל ספק כי שלמה היה מעמודי התווך של לימודי הכימיה בישראל, גם בנושא הוראת המקצוע וגם בגישתו הפדגוגית למקצוע.

שלמה היה שותף לחיבורם של ספרי לימוד, שעיסוקם היה בעיקר בתחום הפיכת לימודי הכימיה לרלבנטיים, כמו למשל ספר הלימוד "הנפט ותרכובות הפחמן". שלמה השקיע זמן רב במטרה להפוך את לימודי הכימיה למעניינים ומרתקים, עדות לכך דורות של תלמידים אותם הוא חנך בביה"ס התיכון בגבעת ברנר.

במיוחד זכורים לי הבולים שאסף בהתמדה שעיסוקם מדע בכלל וכימיה בפרט. לעיתים קרובות נעזרנו באוסף זה כדי לאייר ספרי לימוד או מאמרים שהתפרסמו בעיתוני הכימיה.

יהי זכרו ברוך.

פרופ' אבי הופשטיין, ראש המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן למדע

שנינו השתתפנו ב"קבוצת הכימיה" במכון ויצמן בין השנים 1970-1975. אני מניח שישבנו עם כל הקבוצה על כתיבת פרקי לימוד מסוימים, אבל מה שזכור לי במיוחד הוא ההשתלמויות שהעברנו ביחד.

שלמה היה בעל ניסיון רב עם תלמידי תיכון, ולכן היה יכול לצטט ולהדגים על רקע ניסיון זה, דבר שכשלעצמו תרם להשתלמות; אבל יותר מכול ראוייה לציון האווירה המיוחדת שהשתררה בהן הודות לחוש ההומור והאמפתיה שהוא הדגים בכל הזדמנות, הפתיחות לקבל הערות וביקורת והמוכנות לשנות את ההשתלמות בהתאם.

כמובן, העובדה שדיברנו כמעט את אותה הלשון הקלה על יצירת הקשר בינינו (למי שלא בקי ברזי ה"סטריין" - כך האוסטרלים מבטאים את המילה "australian" - לא יבין כמה קשה היה להבין זה את זה לפעמים!). אבל היה לי יתרון נוסף בעיניו: בשנות ה-60 הוא היה שליח תנועת "הבונים" בניו זילנד, ושם הוא התארח פעמים רבות אצל בני הדודים שלי. עד היום לא פגשתי אותם, אבל הם היו כה אהובים על שלמה, עד שהיה מוכן לסלוח לי על כל תקלה שגרמתי בזמן העבודה המשותפת.

הקשר המשפחתי לא נגמר בזה. הוא נסע ללונדון בתקופה הנ"ל, להשתלמות מקצועית, ללא אשתו ריני. בתור "חייל בודד" הוא התארח מדי פעם אצל אחותי ומשפחתה, וגם אצל אמי, ועד הפגישה האחרונה בינינו, זמן קצר לפני הסוף, נהג להעלות זיכרונות אודות משחקי הכדורגל שלו עם אחייני הקטן (היום אב למשפחה).

שמרנו על קשר במשך כל השנים, והקשר המקצועי התחדש כאשר השתתפנו בצוות הכנת ה"כימיאדה" ב-1998, שבו השתתפה גם ד"ר ורה מנדלר ז"ל, ששנינו הערכנו מאוד.

היה קשה לי להאמין שהוא היה מבוגר ממני בעשר שנים, הוא היה כה צעיר ברוחו, תמיד מתלהב ומחייך, מתעניין בכול... יהיה זכרו ברוך.

יהושע סיון

זכיתי לעבוד עם סול במשך כ-5 שנים. הוא קיבל אותי לעבודה בתיכון אזורי ע"ש י.ח. ברנר בקיבוץ גבעת ברנר, הוא הדריך אותי ותמך בי במהלך הקליטה בבית הספר ובהמשך כחלק מצוות בית הספר בכלל ומצוות הכימיה בפרט. סול השקיע את מרצו בהנחלת המקצוע לתלמידים ולמורים בצוות. הוא שקד ללא הרף על פיתוח וגוון דרכי הוראה: תכנון ובנייה של מודלים, תכנון של ניסויים, קריאה של עיתונות מדעית ועוד...

בכיתת המעבדה שבה לימד סול מתנסס על הקיר ציר זמן, שבו מצוינים גילויים מדעיים לצד אירועים היסטוריים. בחדר ההכנה ובמעבדות עומדים לתצוגה ונמצאים בשימוש בשיעורי כימיה המודלים שתכנן ובנה, האבנים והחומרים מהטבע שליקט - זיכרון לחלק מהאהבות שלו: היסטוריה ומדע.

סול שיתף אותי תמיד בכל הרעיונות שהעלה, בחומרים שפיתח ובאמצעים הדידקטיים להוראת נושאי הלימוד. עבודת צוות ושיתוף פעולה הם עקרונות שליוו אותנו. הוא תרם רבות להתפתחותי המקצועית.

הרגשתי נוח לפנות אליו בכל שאלה ותמיד קיבלתי תשובה באריכות רבה. הוא אהב להתעמק בסוגיות מדעיות ופילוסופיות.

תרומתו של סול לכימיה ניכרת בבית הספר ומחוצה לו: מודלים שתכנן ובנה, כיתות המעבדה שתכנן ובנו בסמיכות למועד פרישתו, הצוות שחנך, ואחרי פרישתו, עבודתו בסיינס דמו בייעוץ להכנת ערכות ניסוי להדגמה.

על כל אלה ועל הכימיה שהייתה בינינו - אני מכירה תודה גדולה מעומק הלב.

סול, איש צנוע, אינטליגנט, יצירתי, בעל חוש הומור (אוסטרלי) - הלך לעולמו.

אני משתתפת בצער המשפחה.

יהי זכרו ברוך.

שרה אקונס

שלומה עצינוי-סול - כך היינו רגילים לקרוא לו. עד כמה האיש חשוב לי?! כמה קשה להסתדר עם המחשבה שהוא איננו...

אני הכרתי את סול לפני 13 שנה בתור מורה צעירה, עולה חדשה שחיפשה עבודה כמורה לכימיה. הוא היחיד שלא פחד לקחת סיכון ולקבל לעבודה מורה צעירה, חסרת ניסיון בהגשה לבגרות, שהעברית שבפיה אינה רהוטה. לא כל אחד היה מעיז לעשות את זה, אך סול כן העז! הוא לא רק קיבל אותי לעבודה אלא נתן בי אימון מלא, הוא תמך בי לאורך כל הדרך, גם כשעזב את ההוראה.

סול - איש רחב ידע, אינטליגנט במלוא מובן המילה. הוא לא יכול לחיות בלי לתרום כמדען וכאדם.

עברו שנים. התפתחתי מבחינה מקצועית והגעתי להישגים נאים. אין ספק שלסול יש חלק גדול בכל מה שהצלחתי.

כל שנה אני מלמדת במעבדה שבה לימד סול, משתמשת במודלים שאותם בנה סול בעצמו, מסבירה חומר חדש בעזרת השיטות הדידקטיות הרבות שסול לימד אותי. כל שנה, כשאני מתחילה ללמד כיתה חדשה, אני מספרת לתלמידים החדשים על שלמה עצינוי - אחד ממבססי התיכון האזורי ע"ש ברנר - ועל מה שהוא עשה לקידום הוראת הכימיה בבית-ספרנו ובארץ בכלל. כל דבר שבו אני נוגעת בחדר הזה מזכיר לי את סול, ואני אזכור אותו לתמיד כמורה, כעמית לעבודה, כרכז המקצוע, כבן אדם בעל לב רחב עם חוכמת החיים ענקית וחוש הומור.

יהיה זכרו ברוך!

דינה זלוצובר